

Stanovisko FPKNM

Vzhľadom na to, že Fondu na podporu kultúry národnostných menšín boli v ostatnom čase doručené viaceré námietky a podnety týkajúce sa odporúčania odbornej rady kultúry rómskej národnostnej menšiny pre prioritnú oblasť C) divadelné, hudobné, tanečné, výtvarné a audiovizuálne umenie, fond zvážil ďalší postup a na základe analýzy zákonných možností pristúpil k opätovnému prevereniu žiadostí, ktoré boli predložené na hodnotenie predmetnej odbornej rade. Fond vydal v tejto súvislosti *Rozhodnutie riaditeľky zo dňa 15. 8. 2022*, ktoré je zverejnené na webovom sídle fondu v príslušnej záložke.

Fond zároveň v nadväznosti na uvedenú situáciu informuje, že rozhodovanie o pridelení dotácie z FPKNM upravuje zákon o FPKNM, z ktorého vyplýva, že o odporúčaní podporiť alebo nepodporiť konkrétny projekt, resp. o každej úplnej žiadosti v prípade kultúry rómskej národnostnej menšiny rozhoduje odborná rada pre konkrétnu prioritnú oblasť (neprofesionálne umenie, písaná kultúra audiovizia, profesionálne umenie). To znamená, že za odbornú stránku rozhodovacích procesov je zodpovedná odborná rada, ktorá posudzuje žiadosť a odporúča projekty na podporu alebo nepodporiť vrátane výšky finančných prostriedkov a odôvodňuje svoje odporúčanie. Na základe odporúčania, ktoré je pre riaditeľa záväzné, vydáva riaditeľ/ka rozhodnutie o podpore alebo nepodporení žiadosti s odôvodnením.

Pokiaľ ide o systémové riešenie tejto situácie a dlhodobého volania odbornej verejnosti po skvalitnení odbornej stránky hodnotenia a transparentnejšom procese, tak to bezprostredne súvisí s procesom konštituovania odborných rád. Národnostné menšiny, organizácie a subjekty pôsobiace v tejto oblasti, ako aj reprezentanti národnostnej menšiny, jej expertné či záujmové skupiny by mali aktívne participovať na tvorbe odborných rád prostredníctvom procesu, ktorý upravuje zákon a na konci ktorého sú voľby členov do odborných rád. Iba tak je možné naplno využiť potenciál samosprávneho rozhodovania v oblasti kultúry národnostných menšín všeobecne i rómskej národnostnej menšiny zvlášť, ktorú mal zákonodarca na mysli pri tvorbe zákona o fonde.

Je v najvlastnejšom záujme fondu hľadať cesty k optimálnemu riešeniu tak, aby opakovane nedochádzalo k spochybňovaniu odporúčaní odborných rád a následných rozhodnutí riaditeľa. Preto by sme týmto chceli vyzvať všetkých zainteresovaných na začatie dialógu s cieľom hľadať spôsob ako podporiť odbornosť, zodpovednosť, transparentnosť rozhodovacieho procesu fondu, ako aj funkčného systému opravných nástrojov (bŕzd a protiváh) v tomto procese.